

LINDA NEMIERA

RĪGAS
RAGANAS

LINDA NEMIERA

RĪGAS
RAGANAS

821.174-31
Ne 380

Grāmata tapusi ar Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu

Vitas Lēnertes vāka un priekšlapas, pēclapas dizains
Grāmatas dizainā izmantots *Aijas Vinkelmanes* zīmējums
un *Jura Dreimaņa* fotogrāfijas

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums.
Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Linda Nemiera, 2021

© Literārā apdare, izdevums, mākslinieciskais noformējums,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2021

ISBN 978-9934-0-9640-2

PROLOGS

1856. gadā tika pieņemts vēsturisks lēmums – nojaukt Rīgas vaļņus. Tie vairs nespēja pasargāt pilsētu no ienaidnieka uzbrukuma un turēja to sažņaugtu kā dūrē. Gadu pirms tam, Krimas kara laikā ar Krievijas impēriju, britu kuģi bija iepeldējuši augšup pa Daugavu, nostājušies pretī ostai un apšaudījuši Rīgu, lādiņiem lidojot pāri vaļņiem un dragājot pilsētas sirdi. Aizstāvjiem atlika vien bezpalīdzīgi noskatīties.

Tāpēc cars Aleksandrs II izdeva visaugstāko pavēli: atbrīvojot Vidzemes guberņas galvaspilsētu no novecojušās aizsardzības un ļaut tai uzelpot. Cars nenojauta, cik tālejošas sekas būs šim lēmumam, cik daudzus likteņus tas izmainīs un kādus senus spēkus pamodinās. Pateicoties tam, Rīga piedzīvos nebijušus augstumus. Tā izpletīs spārnus un uzspurs gaisā kā no būra izlaista dūja. Un katrs vanags alks iecirst tajā savus asos nagus.

Bet tikmēr tika kaldināti jauni plāni. Rīga un tās cēlāji, nocietinājuma vaļņu neierobežoti, ļāva pilsētai izplesties un ieņemt jaunas teritorijas. Tur, kur kādreiz bija aizsarggrāvju apjozti smilšu kalni, tagad pletās zaļi parki, kurus caurvija gleznaini kanāli. Tomēr Rīgai bija par maz. Tā vilināja ļaudis no tuvienes un tālienes. Un, kad ļaudis atsaucās tās sirēnas saucienam, tie vēlējās palikt dzīvīgās,

rosīgās Daugavas pērles tuvumā. Lai tas būtu iespējams, bija nepieciešamas mājas, ēkas un darbavietas. Rūpnīcas slējās melnu dūmu mutuļos, ražošanas zāles pildījās ar strādniekiem, bet īres nami, kas auga kā sēnes pēc lietus, pildījās ar to ģimenēm. Rīga ražoja visu – sākot no adatām, ziepēm un galošām, beidzot ar papirosiem un vilcienu vagoniem. Pilsēta piedzīvoja pati savu industriālo revolūciju. Vēl nekad agrāk preces un nauda te nebija plūdušas tik plašā straumē. Pateicoties Daugavas ūdensceļiem, Rīga viegli tika pie izejvielām un tikpat viegli sūtīja savus ražojumus plašajā pasaulē. Rīga ne tikai strauji pieņēmas izmēros, bet auga arī tās ietekme. Pamazām no nocietinātas ostas pilsētas tā kļuva par vienu no lielākajiem tirdzniecības un ražošanas centriem Krievijas impērijā.

Līdz ar jauniegūto ietekmi bija radusies arī jauna sabiedrība – ražošanas sabiedrība. Tās elks un pielūgsmes objekts bija fabrikas konveijera lente, kur industrijas dieviem tika ziedotas daudzas jo daudzas cilvēku dzīves stundas. Preču ražošanas un pārdošanas līgumi bija aizstājuši Svētos Rakstus. Baznīca bezspēcīgi noraudzījās, kā rūpnīcu durvis katru dienu aprīja simtiem vairāk ļaužu nekā svētnams reizi nedēļā. Tās vīraka smarža izplēnēja ķīmisko dūmu un izplūdes gāzu mutulī. Vēl nekad agrāk cilvēks nebija juties tālāks no Dieva kā tobrīd. Ielās parādījās karieses bez zirgiem, mūzika skanēja no kastēm, bet lampas pie griestiem dega pašas. Kas gan bija tas spēks, tā enerģija, kas iedvesa dzīvību priekšmetos, iekustināja tos un lika darboties? Kas gan varēja būt tālāks no Dieva kā sātans?

Bija ļaudis, kuri nespēja samierināties un meklēja izeju no bezdievīgās eksistences, kur dzīve noritēja pēc fabrikas

svilpes, tīta kodīgos dūmos un karstās liesmās, kas plūda no fabriku krāšņu melnajām mutēm. Kas gan cits tas varēja būt, ja ne kāds no elles priekškambariem, kur cilvēku dzīves tika sakausētas un pārvērstas galošās, ziepēs un stikla kolbās! Tie cēla gaismā senču gudrības no tiem laikiem, kad amats tika vērtēts augstāk par spēju saražot pēc iespējas vairāk. Kad katrs kurpju pāris tika darināts ar rokām un mīlestību, nevis izliets no izkusušas smirdīgas gumijas kā velna vēmeklis.

Un, kā parasti tas notiek, – kas meklē, tas atrod. Vai šoreiz – tie tika atrasti. Viņu lūgšanas un izmisums sašniedza dzirdīgas ausis, bet ne pašu labāko nodomu caur-austas sirdis. Šis jaunais spēks sniedza atelpu acij, baudu garam, bet pretī prasīja pašu dārgāko – dvēseli. Liekas: kurš gan piekritīs tādai nevienlīdzīgai maiņai? Kurš gan gribēs atteikties no mūžīga miera, lai tikai, pārnākot mājās, uz mirkli ļautos skaistas dzīves ilūzijai?

Tomēr gribētāju netrūka, jo vilinājums bija pārāk liels, darba stundas – pārāk garas un dzīve – pārāk sūra. Tad kāpēc atelpas brīžos nebaudīt daili? Tā bija tik viegla un dabiska kā malks svaiga gaisa, kas bija liegta dzīvojošajiem pilsētas mūros, kur tikai retu reizi Daugavas vēji izkļiedēja dūmeņu kodīgo miglu.

Līdz ar aizejošā gadsimta pēdējiem mirkļiem pamazām pilsētā ieplūda skaistums. Sākumā tas vērās no krāsainu žurnālu lapām, atceļojis no tālienes – Vācijas, nevainīgs kā bērnu dienu atmiņas un jaunības cerības. Vijīgi zāles stieбри un ziedi. Pilnmēness, kas spoguļojas mirdzoša ezera dzīlēs. Balti gulbji, kas, izstiepuši savus garos kaklus un papletuši lidojumam spārnus, aizskāra sen ietrunējušās dvēseles stīgas un pārrāva tās saldkaislā sāpē. Tās bija

alkas pēc skaistākas, labākas dzīves. Pēc pastaigām, mērcējot kājas rīta rasā un ieelpojot vasaras pļavas smaržas. Pēc putnu dziesmām, nevis mašīnu stendu dārdiem. Pēc krāšņuma un košuma, kas plūda no pāva bagātīgās rotas, nevis putekļiem klātajām drēbēm, sejām un ikdienas.

Ar attēlu bija par maz. Tas priecēja aci vien tad, kad rokas un kājas nedarbojās, kad cilvēks baudīja atelpu. Jaunajam elkam ar to bija par maz. Tas vēlējās, lai to pielūdz ik mirkli, ik nomoda sekundi. Bet tā trauslie pieskārieni nespēja salauzt industrijas dzelžaino tvērienu ap cilvēka dzīvi. Tāpēc tas izvēlējās citu ceļu: gluži kā vītenis tas apvija ikdienu, caurvija telpu un rotāja priekšmetus. Tagad šis skaistums vērās no māju fasādēm, pavadīja darba gaitās kājāmgājējus, kas veltīja tam pielūgsmes un ilgu pilnus skatienus. Skaistums rotāja veikalu skatlogus, kur preces vairs nesimbolizēja tikai garās darba stundas pie fabrikas konveijera lentes, bet arī labākas dzīves solījumu. Skaistums vairs neslēpās. Tas raudzījās pretī no katras vitrāžas, grāmatas vāka un pastkartes. Tas bija kļuvis drošs un pārliecināts, jo ar katru dienu auga tā pielūdzēju pulks. Tas savus zeltaini zaļos taustekļus bija ievījis katrā mājā, istabā un kabinetā. Turklāt ļaudis paši atvēra tam durvis un lūdās, lai tas ienāk. Tie pieņēma skaistumu kā jaunos svētvārdus, kā jaunas dienas austošās saules ticību.

Līdz ar jauno divdesmito gadsimtu, kas tika sagaidīts ar bažās trisošām sirdīm un pasaules gala tuvuma dvašu pakausī, dzima arī jauna skaistuma un dzīves stila reliģija. Jaunās reliģijas vārds atspoguļoja tās dziļāko būtību – jaunības kultu. Tas bija *jūgends*. Un, kā jau katrai reliģijai pieklājas, tai bija savs mesija, tēls, kas sevī apkopoja visus solījumus, nepiepildītās ilgas un slēptākās alkas.

Tā bija sieviete. Izlaistiem, plīvojošiem matiem, basām kājām, tērpta vien plānā, baltā tērpā, kas izcēla viņas vijīgā auguma formas. Sieviete, kas dejoja pilnmēness apspīdētā pļavā un, ūdensrožu ieskauta, rotaļājās ar baltajiem gulbjiem. Sieviete, brīva no sabiedrības normām un uzskatiem. Saldās indes garšas kārdinātāja. Ne tikai noteicēja pati pār savu likteni, bet arī citu likteņu locītāja, svešas gribas pakļāvēja.

Ragana.

Vērojama tieksme ielas telpu padarīt zināmā mērā līdzīgu interjeram, tuvināt to idilliskajai mājokļa iekštelpu atmosfērai, panākt vides nepārtrauktību un piesātinātību. Pie raksturīgā apbūves augstuma, kas apmēram ir vienāds ar ielas platumu, ēku vizuālajā uztverē vertikālais redzes leņķis ir ap 45 gr. Tas rada slēgtas telpas ilūziju pat tad, ja cilvēks atrodas brīvtāvošas ēkas priekšā. Šaurās ielās apkārtējā telpa kļūst pārāk saspiesta, tā pietiekami “neelpo”, bet platākās ielas vizuālais lauks par daudz izplūst un vide tiek uztverta strukturāli neskaidri.

J. Krastiņš, “Eklektisms Rīgas arhitektūrā”, 18. lpp.

1

Te nu viņi visi stāvēja manā priekšā – divi jauni kareivji Otrā pasaules kara formās, zemnieks izejamās drānās, apjozies ar košu jostu, tantiņa ar grozu, pilnu vistu olām, un vēl daži tēli, kas turējās ēnā.

Es paberzēju virsdeguni, velti cenšoties aizgaiņāt galvassāpes.

“Alise Anna Zvaigznīte!” skaļi pasaucu. Visi blenza uz mani. Vai vismaz manā virzienā. Ar mirušajiem grūti

saprast, kur viņi raugās un ko viņi redz. Bet vismaz es viņus redzēju skaidri.

“Alise Anna Zvaigznīte!” jau nedaudz piktāk atkārtotju. Parasti mirušie nekavējas atsaukties, bet šī dāma izrādījās ietiepīga. Vai arī nemaz nebija mirusi šinī birojā. Klienti mēdza kļūdīties. Tas gan nenozīmēja, ka es došu atlaidi.

Šodien iztiku bez teatrālām nopūtām, acu bolīšanas un citām muļķīgām izdarībām. Ja klients vēroja, tas viss palīdzēja cenas uzsišanai, nevis komunikācijas nodibināšanai. Mirušie bija šeit visu laiku kā tādi atmiņu albumi. Vai arī: man patik tos salīdzināt ar datoriem, kuru failos glabājas informācija par visiem pagātnes notikumiem un izjustajām emocijām. Atlika vien ievadīt meklētājā pareizos atslēgvārdus.

Šoreiz mani bija nolīdzis kāds nekustamo īpašumu at-tīstītājs. Viņu galvenā projektu vadītāja bija nomirusi atbildīgā brīdī – īsi pirms projekta nodošanas klientam. Nomirusi un datora paroli paņēmusi sev līdzī kapā. Pie tam tik efektīgi, ka pat vietējie datoriķi nespēja tam tikt klāt. Tāpēc mans uzdevums bija vienkāršs...

“Alise...”

“Ko bļauties?” manā priekšā iznāca koša rudmate dārgā bikšu kostīmā.

“...Anna Zvaigznīte...?” gurdi pabeidzu, slēpjot nepatīkamo pārsteigumu.

“Tā pati. Kas vaicā?”

Jau atkal! Mirušie nekad neuzdod pretjautājumus. Vai vispār jebkādus jautājumus. Jo tiem nav tagadnes vai nākotnes. Vien pagātne, par kuru parasti interesējos es.

Nolēmu norakstīt mirušās neparasto uzvedību uz savu briesmīgo migrēnas lēkmi.

“Kāda ir tava datora parole?” Ignorēju rudmates caurbjošo skatienu un ķēros pie tā, par ko man maksā naudu.

“Ha!” Viņa izaicinoši sakrustoja rokas uz krūtīm. “Priekš kam tev?”

Es nevilšus sagrīļojos un pakāpos soli atpakaļ.

“Tavs priekšnieks Raitis... Viņam vajag, lai pabeigtu... prezentētu klientam,” apmulsusi sāku murmināt. Pulsējošās galvassāpes pieņēmās spēkā un neļāva līdz galam izprast situācijas savādumu. Es šeit esmu galvenā. Es uzdodu jautājumus!

“Ha!” Alise Anna Zvaigznīte atkārtoja un spītīgi pasita spico zodu pret griestiem. “Tā nu es tev teikšu. Lai viņš iet ratā! Ko tad viņš ar to iesāks? Atdos Viktoram? Lai tas visu salaiž dēlī? Nekā nebija!”

“Kāda tev starpība?” Uz mirkli pievēru acis, apsverot kārdinošo domu tās vairs neatvērt. “Tu esi mirusi.”

“Tieši tā!” viņa nikni iesaucās. “Mirusi! Kurš tad aizstāvēs manas tiesības? Ko?!”

Ar šo nikno tirādi Alise Anna pazuda astrālā. Tieši tobrīd pavērās kabineta durvis un priekšnieks Raitis pabāza savu matiem skopi apdāvināto galvvidu.

“Piedodiet,” bezspēcīgi paraustīju plecus. “Viņa atsakās dot. Saka, ka Viktors visu salaidīšot dēlī, un kas tad aizstāvēšot viņas tiesības.”

Klients acīmredzami sašļuka un bēdīgi pamāja ar galvu. “Izklausās pēc Alises. No tā jau es baidījos.”

Par spīti tam, ka mani sazināšanās mēģinājumi ar Alisi bija izgāzušies, klients godīgi samaksāja nolīgto cenu. Viņi visi vienmēr samaksā. Vai nu tam pamatā ir mans

personiskais šarms, vai arī fakts, ka rēķina lejasdaļā ir pieminēta parādu piedzīšanas kompānija. Esmu godīga pilsoņe un nodokļus maksāju. Kaut vai tāpēc, lai nebūtu jādodas uz galveno VID ēku. Ja jūs zinātu, kas tur spokojas!

Lai vai kā – visi rēķini vienmēr tika laikā apmaksāti, un attiecības ar valsti bija nokārtotas.

Tāpēc arī šoreiz es ar vieglu sirdi devos mājup. Iznākot no biroja ēkas pilsētas centrā, iespurdzu pirmajā vārtrūmē, lai atbrīvotos no melnmatainās, sprogainās parūkas. Tā briesmīgi karsēja un, ja to laikus nenoņēmu, uz pieres parādījās neglītas pumpas. Neesmu caca, tomēr pumpas mazināja manu uzticamības reitingu. Klientiem nepatika nekopti mediji.

Nākamais pieturas punkts bija *Narvesen* kiosks – es biju godam nopelnījusi kafiju un biezpienmaizīti. Tas, protams, neietilpa manos diētas plānos, bet šoreiz man bija attaisnojums. Iespējams, galvassāpes rosināja zemais cukura līmenis asinīs.

Dzīvoju īres dzīvoklī Baznīcas ielas galā, tāpēc visur pārvietojos kājām. Rīgā personīgais auto bija muļķīga greznība. Un es savu muļķību limitu biju izsmēlusi jau sen – agrā jaunībā.

Būdamā dzimusi un augusi rīdzinieci, es vairs to neuztvēru kā pilsētu – ielu un namu labirintu –, bet gan drīzāk kā lielu dzīvokli, kur katrs kvartāls iegūst savu sajūtu atkarībā no asociētām darbībām. Piemēram, “Bērnu Pasaule” un tās apkārtnē bija mana viesistaba, jo turpat netālu esošajā Bruņinieku ielā atradās Natālijas Draudziņas ģimnāzija, kurā es savulaik mācījos. Savukārt kvartāli no Ziedoņdārza līdz Grīziņkalnam bija mana rotaļu istaba,

jo tur mēs ar māsām gājām uz parku spēlēties. Ģertrūdes iela un Blaumaņa iela visā garumā bija ēdamistaba – tur atradās Lido restorāns, Lulū picērija un jauka kafējnīca, kur mamma veda mūs dzert karsto šokolādi.

Tāpēc, staigājot pa Rīgas centru, es jutos kā savā paplašinātajā dzīvoklī – drošā un līdz mielēm pazīstamā. Dienu no dienas vēroju, kā pilsēta mainās, un pazinu ikkatru tās vaibstu un noskaņu. Veikali un kafējnīcas tika atvērti, uzplauka un bankrotēja. Tur, kur vēl pirms mēneša izpārdošanu reklamēja modes veikals, šodien durvis vēra frizētava. Kas zina, kas tur būs rīt. Jo vieta nevar palikt tukša. Tagad manā pilsētas apziņā bija iezīmēts vēl viens punkts – mans patvērums, mans mazais midzenis prom no ģimenes žņaugiem.

Iznirstot cauri fasādes ēkas greznajai vārtūmei, es nonācu daudz necilākajā iekšpagalmā. Šeit mājām trūka iznesības un cēluma, toties gadsimtu ilgais pamatīgums nelika vilties. Mans mitekļis atradās tālākajā, dziļākajā pagalma ēkā, kas izcēlās vien ar dzelzs durvīm, tik smagām un biežām kā labākajā bankā. Tomēr ne metāls, ne elektroniskais kods pie tām neatturēja kāpņu telpu no dažādu veidu atvieglojuma meklētājiem – gan čurātājiem, gan tiem, kas lūkoja izbēgt no dzīves grūtībām ar dažādu apreibinošu vielu palīdzību. Bet tā bija maksa par dzīvi centrā.

“Sveika, Ieva!” pie ārdurvīm mani apturēja aizsmakusi balss. Palūkojos aiz tuvumā esošā miskastes konteinera, no kurienes, šķiet, nāca skaņa. Tur nomesto veco drēbju kaudze sakustējās un izslējās cilvēciskā augumā.

“Laimonīt!” priecīgi pasveicināju mūsmājas klaidoni, kas vasarās mitinājās aiz atkritumu tvertnes. Nama pārvaldniece

jau vairākkārt bija mēģinājusi tikt vaļā no šī kolorītā tipa – gan izsaucot policiju, gan vedot uz patversmi, gan vienkārši piedraudot. Tomēr Laimonis vienmēr atgriezās, ļaunu prātu neturēja un cītīgi sargāja mūsu namu no citiem bēdubrāļiem. Pamazām iedzīvotāji pierada pie viņa smakojošās klātbūtnes un sāka viņu uztvert kā savdabīgu mājas dežurantu, kas uzmanīja visus nākošos un ejošos. Vismaz apzagt namu bija neiespējami. Svešie Laimonim tikt garām nevarēja. Pateicoties viņam, kāpņu telpas stāvoklis pēdējā gada laikā bija dramatiski uzlabojies.

“Vai tā ir mana kafija?”

Zem biežajām uzacīm kāri iemirdzējās duļķaini pelēks skatiens, kas neatlaidīgi urbās papīra krūzītē man rokās. Lai gan tur bija vairāk par vienu trešdaļu karstā dzēriena, ko nesaprātīgi nebiju izlietojusi, bez ierunām atdevu to mājas sargam.

“Nākamreiz neliec tik daudz cukura,” Laimonis nokomentēja, pagāršodams manu lati.

“Kopš kura laika tu nelieto cukuru?” izbrīnījās.

“Ne jau es,” viņš attrauca, atmetot ar roku. “Bet tev gan vajadzētu no tā atteikties. Galu galā – pēdējais laiks sākt gatavoties!”

“Kam tad?” Apmulsusi sastingu durvīs.

“Pludmales sezonai!” Laimonis svinīgi paziņoja un novicināja man deguna priekšā saņurcītu sieviešu žurnālu, kurā, kā jau ierasts, katru pavasari tika izsludināta gatavošanās iznācieniem peldkostīmos.

“Laimoni – es kā pionieris vienmēr gatava!” Neapmierināti papurināju galvu un ar blikšķi aizcirtu aiz sevis durvis. Varēju jau sevi mierināt, ka klaidonis vienkārši vēlējās papļāpāt. Tomēr, kad otrajā stāvā apstājos atvilkt

elpu, lai bez sirdslēkmes tiktu līdz savam trešajam stāvam, negribīgi sāku piekrist Laimoņa vērtējumam. Ne jau skaistuma, bet veselības dēļ!

Tomēr laikam jau zemais cukura līmenis nebija vainojams manās trakajās šodienas galvassāpēs. Par spīti visām latēm un biežpienmaizēm, galva plīsa vai pušu. Ienākusi mājās, ar baudu nometu gaiteni jaku un kurpes, īpaši neuztraukdamās par nelielo haosu, kas palika aiz manis. Tā ir priekšrocība, dzīvojot vienai pašai. Jāsaka godīgi, ka manā pundurdzīvoklī diviem vietas nemaz nepietiktu. Izņemot varbūt gadījumu, ja šī persona būtu ārkārtīgi maza. Gandrīz neredzama. Mans mitekļis sastāvēja no vannasistabas, miniatūras tualetes un izmēros līdzīgas virtuves, kurā, atverot ledusskapja durvis, gandrīz bija jāizkāpj pa logu. Istaba bija tieši viena. Tā pildīja visas nepieciešamās funkcijas, būdama gan guļamistaba, gan dzīvojamā un visbiežāk arī ēdamistaba, jo jāatzīstas – man patika ēst gultā. Un tomēr, par spīti leļļu namiņa izmēriem, es mīlēju savu dzīvokli. Tas bija mans, tikai mans!

Tā kā šīs dienas darbi bija apdarīti un galvassāpes joprojām neatkāpās, es izslēdzu telefonu un nolēmu sevi palutināt ar nelielu snaudu.

Kad pāris stundu vēlāk pamodos, Rīga jau tinās zilā mijkrēsli. Ieslēdzu naktslampiņu pie gultas un aizkliboju uz virtuvi padzerties. Pēc negaidīti ilgās miega pauzes jutos izkaltusi kā Sahāras tuksnesis. Cilvēkam dienā esot jāizdzer divi litri ūdens. Nespēju iedomāties, kādos apstākļos tas ir iespējams un kāda dzelzs griba ir nepieciešama, lai to paveiktu. Mana ģimenes ārste gan apgalvo, ka tieši ūdens trūkums esot vainojams manās biežajās galvassāpēs. Bet ko viņa saprot!

Tie, kas domā, ka spoki parādās vien naktīs, ļoti kļūdās – vienkārši pustumsā parasta cilvēka acij tos ir vieglāk pamanīt. Bet tādai kā man pustumsu nevajadzēja. Bērībā bija grūtāk, jo tad vēl nebiju iemanījusies atšķirt dzīvos no mirušajiem. Toties tam bija arī zināmi plusi. Piemēram, manas labākās atmiņas no bērnudārza laikiem ir par diendusu, kad kādas audzinātājas (nu jau bijušās) spoks man mēdza stāstīt pasaciņas, līdz es iemigu. Es biju labākā gulētāja visā dārziņā! Tagad es spokus diezgan veiksmīgi ignorēju. To nav arī grūti izdarīt, jo šie to vien dara kā klusēdami blenž tālēs nezināmās.

Izņemot, protams, to rudmataino fūriju, kas ar savu auksto pirkstu iebakstīja man sānos, kamēr dušā mazgāju matus.

“Aul!” Es apcirtos riņķī, izšļakstot ūdeni ārpus aizkariņa malas.

“Kas ir?” Alise Anna izaicinoši savilka uzacis.

Pārsteigta blenzu mirušajā, kas stāvēja man līdzās, sakrustojusi rokas uz krūtīm un nevērīgi atspiedusies pret sienu. Viņa pavisam noteikti neblenza tālēs, bet gan tieši uz manām krūtīm.

Nevilšus piesedzos ar rokām, putainam ūdenim plūstot pāri pieri.

“Tu neesi gatava pludmales sezonai. Lai arī ko tu teiktu sev vai tam bomzim pie durvīm.” Spoks mani vērtējoši nopētīja.

“Ko tu te dari?” sašutumā iesaucos. “Tu man sekoji?”

“Tici vai ne, bet tu esi vienīgā sakarīgā sarunbiedre, ko pēdējā laikā esmu satikusi.”

“Jā, varbūt tāpēc, ka esi mirusi!” es dusmīgi attraucu un aizgriezu ciet ūdens krānu.

“Tev divieli padot?” Alise Anna apjautājās.

“Jā, lūdzu,” sakautrējusies nomurmināju.

“Tu ko – galīgi jocīga!” viņa spalgi iesaucās. “Es taču esmu spoks!”

“Piedod, tu mani samulsināji.” Taisnodamās noķeksēju divieli no pakaramā un aptinu sev apkārt. Tad uzmanīgi pastiepu roku un centos pabakstīt savu dušas biedreni. Pirksts atdūrās vien pret sienu. Viņa patiešām bija spoks.

“Ko tu gribi no manis?” Noskurinājos un žigli rausos laukā no vannas.

“Sapratni, līdzjūtību...” viņa monotoni novilka. “Lai tu palīdzi atriebt manu nāvi...”

“Kam?” es pašķielēju pār plecu, vilkdama treniņbikses un lēkādama uz vienas kājas.

“Tam, kas mani nobeidza.” Alise Anna aizkaitināti nobolījās. Kā mani tracināja šī acu bolišana! Mana jaunākā māsa Aiva mēdza darīt tāpat, līdz mana plauksta savienojās ar viņas pakausi, ziņojot, ka šādas izdarības manā klātbūtnē nav pieņemamas.

“Tu zini, kas tevi nobeidza?”

“Tīri tehniski – sirdstrieka.” Alise Anna apsēdās uz virtuves palodzes un vēroja, kā gatavoju sev tēju.

“Cik tad tev bija gadu?” izbrīnīta palūkojos uz spoku.

“Divdesmit seši.”

“Tu izskaties vecāka,” nokomentēju vizuālās nesakritības. Un tad Alise Anna pierādīja, cik neparasts spoks viņa patiesībā ir. Manu acu priekšā četrdesmitgadniece lēnām zaudēja vismaz piecpadsmit dzīves gadus.

“Kā tas ir iespējams?” Es smagnēji apsēdos uz krēsla. “Spoki nespēj mainīt veidolu. Tie paliek tādi, kādus vispilgtāk sevi atceras.”

Alise Anna paraustīja plecus un neveikli atmeta matus no pieres.

“Pagaidi – tad kā ir? Tev mirstot bija divdesmit seši, bet tu juties uz četrdesmit, vai otrādi?”

“Es vienmēr darbā centos iztaisīties vecāka, lai visi mani uztvertu nopietnāk. Kurš gribēs vairāku miljonu vērtu projektu pārspriest ar divdesmitgadīgu skuķi?” viņa ar nelielu rūgtumu balsī paskaidroja.

“Smalki,” paberzēju pieri. Galvassāpes, kas diendusas laikā bija veiksmīgi pazudušas, atkal bija atgriezušās. Arī vēders kurkstēja. Es pieslējos no krēsla un atvēru ledusskapi. Un atkal aizvēru. Salāti, kvinoja un avokado pagaidīs. Izķeksēju no saldētavas picu un ieslēdzu cepeškrāsni.

“Vakariņas?” Neatlaidīgais spoks iznira pie mana elkoņa.

“Jā, ja esi jau aizmirsusi – dzīvajiem ir jāēd.”

“Auč! Tas gan bija skarbi.” Viņa saviebās kā citronā iekodusi. “Vienīgais mierinājums – ja tu tā turpināsi, tad ilgi vairs tāda nebūsi.”

“Kāda?” pašķielēju uz Alisi Annu.

“Dzīva. Un resna.”

“Es neesmu resna,” dusmīgi attraucu, bet tad mans skatiens atdūrās pret pastkartīti, ko mamma bija man uzdāvinājusi iepriekšējā dzimšanas dienā. Uz tās bija attēlots resns susurs. Atverot bija redzams tas pats susurs, tikai krietni slaidāks. Un mammas teksts par to, lai šogad sapņi piepildītos.

Bet, kā zina vēstīt visgudrais feisbuks, – kā tad lai dzīvo bez sapņa?

“Klau, tu atnāci lūgt palīdzību vai bārstīt apšaubāmus diētas padomus?” Sakrustoju rokas uz krūtīm un pagriezos pret spoku.

“Tad tu man palīdzēsi?” viņa cerīgi paliecās uz priekšu.

“Pagaidi, es tā neteicu...” sāku protestēt, bet Alise Anna priecīgi iemirdzējās. Burtiski iemirdzējās! Tas oficiāli bija pats jocīgākais spoks, kādu jebkad biju redzējusi. Skeptiski samiedzu acis. Pirms paspēju ko iebilst, viņa jau bija mani apskāvusi. Tā bija savāda sajūta – vēsa, nedaudz smacējoša un oda pēc naftalīna.

“Hei!” mēģināju atgrūst parādību, bet rokas izslidēja tai cauri. “Kā tā var būt?!”

“Kas tieši?” Viņa beidzot atlaidās no manis.

“Tu man vari pieskarties, bet es tev nei!” Nodemonstrēju savu sakāmo, iebakstot ar pirkstu viņai acī.

“Rupji,” Alise Anna neapmierināti noburkšķēja un, no-maukusies no mana rādītājpirksta, paraustīja plecus. “Es esmu īpaša.”

Neticīgi nošķobīju lūpas.

“Kā, pie velna, es to varētu zināt!” viņa nedaudz dusmīgi un ļoti izmisīgi pameta rokas gaisā. “Pirmo reizi esmu mirusi!”

Manai pacietībai pienāca gals. Pļāpīgs spoks bija viena lieta, bet pavisam kas cits – spoks ar attieksmi. Nejutos gatava šobrīd ar to samierināties. Ar pirkstiem aizspiedu plakstus un uz izelpu nočukstēju:

“Sper tevi Pērkons, dzen tevi vilki! Lai guli, kur jāguļ! Lai guli, kur jāguļ!”

Kad atkal atvēru acis, virtuvē valdīja klusums, ja vien neskaita cepeškrāsns nīkulīgo pīkstienu, kas vēstīja, ka manas vakariņas ir gatavas.

Nākamās dienas es cītīgi nodevos darbam, cenšoties aizmirst par uzmācīgo spoku. Vecomas buramvārdi, kā vienmēr, bija palīdzējuši, tomēr šaubījos, ka man būtu